

tium falde bort, og indskrænke sig til et Mødenhedsbeviis fra de lærde Skoler og en Examen for dem, der ønskede at nyde godt af Universitetets Stipendier, — et Forhold, som vistnok vil være flere ærede Medlemmer bekendt, navnlig fra Tydskland. Som sagt, jeg skal ikke komme ind derpaa, men kun ophold mig ved det Spørgsmaal, om Afgangsexamen til Universitetet skal afholdes ved selve Universitetet eller ved Skolen. Lægges den til Skolerne, faae disse gaanske vist en større Frihed. De, eller i alt Fald deres Lærere, ville gaanske anderledes kunne udvikle deres Egenkommellighed og Selvstændighed end ellers, og jeg for mit Vedkommende ønsker Skolerne al mulig Selvstændighed, men man kan dog ikke luffe Diet for, at der ved Siden deraf aabnes Vej for meget store Misbrug. Det er klart, at, naar man gjør Lærerne ikke alene til examinerende, hvorved de faae Hovedindflydelsen paa Examens Udfald, men ogsaa til dem, der skulle bedømme Examens Udfald, gjør man dem derved for en stor Deel til Dommere i deres egen Sag og berøver sig et Middel til Control med Skolerne, som man vil have vanskeligt ved at erstatte. Naar en Lærer har det i sin Magt at bestemme, hvorledes Spørgsmaalene skulle stilles ved den sidste Afgangsexamen, kan det ikke undgaaes, at der er mange Lærere, der med en meget undskyldelig og forklarlig Kjærlighed til det Fag, hvori de undervise, drive dette paa en Maade, som staaer i Modsetning til, hvad Skolens Tare kræver, der, som man siger, have en Kjæpheft, som de ride, eller som dresfere Eleverne paa en Maade, der er alt Andet end ønskelig. Det forekommer mig ogsaa at være aldeles naturligt, at, naar denne Examen skal være Betingelsen for Afgangen til Universitetets Goder, bør det være Universitetet selv, som afholder den. Det er nu egentlig Lærerne, som sælde Dommen, og ligesom man ellers overalt søger at adskille Dommermyndigheden fra den administrative Myndighed, saaledes bør man ogsaa adskille Examensmyndigheden fra den, som forbereder til Examen. Det har jo ogsaa været mærkeligt at see, at, medens Skolens Lærere bestandig have holdt fast paa selv at afholde Examen, har

man fra Universitetets Side ikke modt noget Saadant. Det fremgaaer af selve Motiverne til det foreliggende Forslag, at, da man i 1864 tænkte paa at drage Examinerne bort igjen fra Skolerne og henlægge dem til en Examenscommission, fandt dette netop Tilslutning hos Universitetet. Den høitærede Minister gjorde opmærksom paa de mange Ufuldkommenheder, som der var ved Examinerne i den Tid, da de blev afholdte ved Universitetet, ja, det er Noget, som vi, der have underkastet os denne Examen eller forberedt til den, meget godt kjende; men fordi man nu atter drager Examinerne bort fra de lærde Skoler, er det jo ingenlunde givet, at man vil indrette dem paa samme Maade som for 25 Aar siden. End ikke den Examen, som endnu afholdes ved Universitetet af Hensyn til Privatisterne, afholdes jo paa samme Maade som dengang. Der er jo Ingenting veien for, at Examen kan modtage forskjellige Forandringer, maastee i den Retning, som den i Norge nedsatte Commission foreslaaer, saa at der blev en egen Examenscommission, paa hvis Sammensætning Universitetet dog beholder en Hovedindflydelse. Den høitærede Minister vil ogsaa see, at det slet ikke var vor Tanke, at det netop skulde være Universitetets Lærere, der, som de tidligere gjorde, skulde afholde denne Examen. Det blev med fuldt Overlæg sagt i vort Forslag, at Examen vel skulde afholdes ved Universitetet, men ikke af Universitetet, fordi vi netop vilde holde det aabent, at der kunde blive nedsat en Commission, om end Universitetet fik sin Deel deri. Vi vilde holde det fast, at der kun blev een Examen, som da nærmest havde sin Plads ved Universitetet. Det forekommer mig nu, at det at ophæve den Udvei, der tidligere har været for, at man dog kunde forberede sig til Student uden at gaae gennem de lærde Skoler, ved at underkaste sig en særlig Examen ved Universitetet, vilde være et gaanske overordentligt Tilbageffridt i vort Underviisningsvæsen. Det staaer i det Mindste for mig som et saa stort Tilbageffridt, at der skulde være meget større Fremffridt i dette Lovforslag, end der er, for at jeg, hvis dette blev beholdt, skulde kunne give det min Stemme. Jeg skal ikke